

Concursul Preolimpic de Fizică România - Ungaria - Moldova

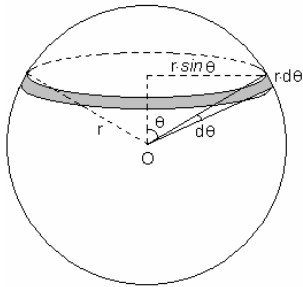
Ediția a XIV-a, Satu - Mare
Proba teoretică, 19 mai 2011

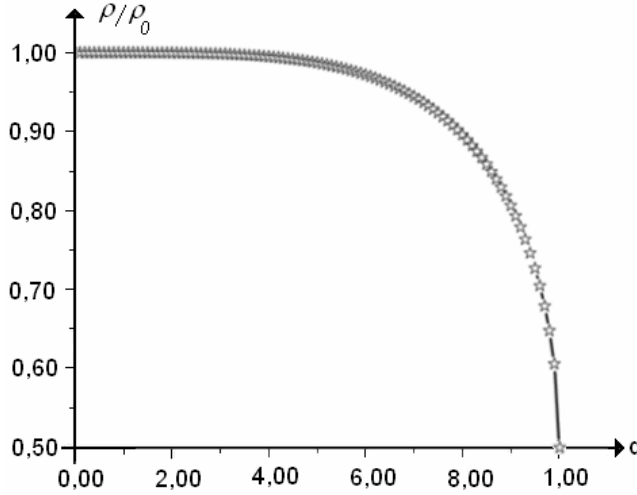

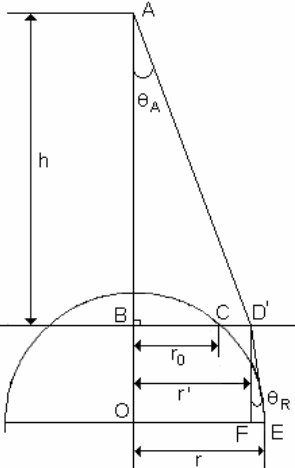
MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

Barem de evaluare și de notare

Orice altă rezolvare care conduce la rezultate corecte se va puncta corespunzător

Nr. item	Problema I Estimarea densității pepenului din fotografie	Punctaj
1a.	<p>Pentru: volumul discului având raza $r \cdot \sin \theta$ și grosimea $h' = r \cdot d\theta \cdot \sin \theta$</p> $dv = \pi \cdot r^3 \cdot \sin^3 \theta \cdot d\theta$ <p>volumul V_0 al porțiunii din pepene, cufundată în apă $V_0 = \int_{\theta_0}^{\pi} \pi \cdot r^3 \cdot \sin^3 \theta \cdot d\theta$</p> $V_0 = \pi \cdot r^3 \cdot \frac{2}{3} \cdot \left[1 + \frac{\cos \theta_0}{2} \cdot (3 - \cos^2 \theta_0) \right]$ $q = \frac{r_0}{r} = \sin \theta_0$ $V_0 = \frac{2}{3} \cdot \pi \cdot r^3 \cdot \left[1 + \left(1 + \frac{q^2}{2} \right) \sqrt{1 - q^2} \right]$	<p>0,2p</p> <p>0,1p</p> <p>0,3p</p> <p>0,1p</p> <p>0,2p</p>
1b.	<p>Pentru:</p> <p>Condiția de plutire a pepenului la suprafața apei $\vec{G} + \vec{F}_A = 0$</p> $\rho \cdot V \cdot g = \rho_0 \cdot V_0 \cdot g$ <p>volumul total al pepenului $V = \frac{4 \cdot \pi \cdot r^3}{3}$</p> $\rho = \frac{\rho_0}{2} \cdot \left[1 + \left(1 + \frac{q^2}{2} \right) \cdot \sqrt{1 - q^2} \right]$	<p>0,1p</p> <p>0,1p</p> <p>0,1p</p> <p>0,2p</p>
1c.	<p>Pentru:</p> $\frac{d}{dq} \left(\frac{\rho}{\rho_0} \right) = - \frac{3 \cdot q^3}{4 \cdot \sqrt{1 - q^2}} < 0$ funcția analizată este monoton descrescătoare <p>$\frac{d^2}{dq^2} \left(\frac{\rho}{\rho_0} \right) = - \frac{d}{dq} \left(\frac{3 \cdot q^3}{4 \cdot \sqrt{1 - q^2}} \right) = - \frac{3}{4} \left(\frac{3q^2 \sqrt{1 - q^2} + q^3 \frac{q}{\sqrt{1 - q^2}}}{1 - q^2} \right) < 0$ graficul</p> <p>funcției este concav</p>	<p>0,1p</p> <p>0,1p</p>

	<p>condiția de extrem $\frac{d}{dq} \left(\frac{\rho}{\rho_0} \right) = 0, \quad q = 0$ 0,1p</p> <p>$\frac{\rho}{\rho_0} = 1$, pentru $q = 0$ 0,1p</p> <p>$\frac{\rho}{\rho_0} = \frac{1}{2}$, pentru $q = 1$</p> 	0,6p
1d.	<p>Pentru:</p> <p>dependența $\frac{\rho}{\rho_0} = f(q)$ descrește lent pentru valori ale raportului q cuprinse între 0 și 0,70. Pentru acest domeniu de valori, incertitudinea în determinarea densității ρ a pepenului, datorată incertitudinii în determinarea raportului q este foarte mică și în consecință rezultatele măsurării sunt acurate 0,2p</p> <p>graficul $\frac{\rho}{\rho_0} = f(q)$ descrește rapid pentru valori ale variabilei independente q cuprinse între 0,85 și 1,00. Variații mici ale variabilei q conduc la variații substanțiale ale raportului $\frac{\rho}{\rho_0}$ și implicit la variații mari ale densității pepenului și determinarea densității pepenului nu mai este acurată 0,2p</p>	0,4p
1e.	<p>Pentru:</p> <p>$q_1 = 0,70$ 0,2p</p> <p>$\rho_1 = 0,94 \text{ g / cm}^3$ 0,2p</p>	0,4p
2a.	<p>Pentru:</p> <p>aproximarea segmentul ADE ca ipotenuză a triunghiului AOE (figura 2) 0,1p</p> <p>$\text{tg } \theta_A = \frac{r}{h + \sqrt{r^2 - r_0^2}}$ 0,1p</p> <p>$\text{tg } \theta_A = \frac{r'}{h}$ 0,1p</p> <p>$r' \cdot \sqrt{r^2 - r_0^2} = h \cdot (r - r')$ 0,1p</p> <p>$r^2 \cdot (h^2 - r'^2) - 2 \cdot r \cdot r' \cdot h^2 + r'^2 \cdot (h^2 + r_0^2) = 0$ 0,1p</p> <p>$r_{1,2} = r' \cdot \frac{h^2 \pm \sqrt{h^2 \cdot (r'^2 - r_0^2) + r'^2 \cdot r_0^2}}{h^2 - r'^2}$ 0,1p</p>	0,6p

2b.	<p>Pentru:</p> $\begin{cases} D_{1, foto} = 7,9 \text{ cm} \\ D_{2, foto} = 4,2 \text{ cm} \\ D_{3, foto} = 2,9 \text{ cm} \end{cases}$ <p style="text-align: right;">0,3p</p> $\begin{cases} r_0 = 5,5 \text{ cm} \\ r' = 8,0 \text{ cm} \end{cases}$ <p style="text-align: right;">0,4p</p> <p>$h = 100 \text{ cm}$ Pentru estimare se acceptă valori ale lui $h \in [90 \text{ cm}, 110 \text{ cm}]$; toate aceste valori conduc la același rezultat pentru estimarea densității pepenului</p> <p style="text-align: right;">0,3p</p> $\begin{cases} r_1 = 8,52 \text{ cm} \\ r_2 = 7,58 \text{ cm} \end{cases}$ <p style="text-align: right;">0,2p</p> <p>soluția acceptabilă din punct de vedere fizic este cea pentru care $r > r'$</p> <p style="text-align: right;">0,1p</p> <p>$r = 8,52 \text{ cm}$</p> $\begin{cases} q_{ } = \frac{5,50}{8,52} \\ q_{ } \cong 0,65 \end{cases}$ <p style="text-align: right;">0,1p</p> <p>densitatea pepenului este estimată la $\rho_{ } = 0,96 \text{ g / cm}^3$</p> <p style="text-align: right;">0,2p</p>	1,6p
3a.	<div style="text-align: center;"> </div> $\sin \theta_A = n \cdot \sin \theta_R$ <p style="text-align: right;">0,1p</p> $\begin{cases} \sin \theta_A = \frac{BD'}{AD'} \\ \sin \theta_A = \frac{r'}{\sqrt{r'^2 + h^2}} \end{cases}$ <p style="text-align: right;">0,1p</p> <p>aproximarea liniei $D'E$ ca ipotenuză a triunghiului $D'FE$</p> <p style="text-align: right;">0,1p</p> $\begin{cases} \sin \theta_R = \frac{EF}{D'E} \\ \sin \theta_R = \frac{EF}{\sqrt{D'F^2 + EF^2}} \end{cases}$ <p style="text-align: right;">0,1p</p> $\sin \theta_R = \frac{r - r'}{\sqrt{r^2 - r_0^2 + (r - r')^2}}$ <p style="text-align: right;">0,3p</p> $\frac{r'}{\sqrt{r'^2 + h^2}} = n \cdot \frac{r - r'}{\sqrt{r^2 - r_0^2 + (r - r')^2}}$ <p style="text-align: right;">0,1p</p>	0,8p

3b.	Pentru: $\left[n^2 \cdot (h^2 + r'^2) - 2 \cdot r' \cdot r^2 \right] \cdot r^2 - 2 \cdot r' \cdot \left[n^2 \cdot (h^2 + r'^2) - r'^2 \right] \cdot r + r'^2 \cdot \left[n^2 \cdot (h^2 + r'^2) - r'^2 + r_0^2 \right] = 0$ $\begin{cases} r_1 = 8,38 \text{ cm} \\ r_2 = 7,68 \text{ cm} \end{cases}$ soluția acceptabilă din punct de vedere fizic $r = 8,38 \text{ cm}$ $\begin{cases} q_{III} = \frac{5,50}{8,38} \\ q_{III} \cong 0,66 \end{cases}$ $\rho_{III} = 0,96 \text{ g / cm}^3$	0,2p 0,4p 0,1p 0,1p 0,3p	1,1p
3c.	Pentru: fenomenul de refracție nu influențează semnificativ rezultatul estimării	0,4p	0,4p
4a.	Pentru: înălțimea calotei pepenelui $\hbar = r \cdot \left(1 - \sqrt{1 - q^2} \right)$ $\hbar_{IV} = 2,08 \text{ cm}$	0,2p 0,2p	0,4p
4b.	Pentru: $V(\hbar - \Delta\hbar) - V(\hbar) = \frac{dV}{d\hbar} \cdot (-\Delta\hbar)$ expresia forței arhimedice $F_A' = (V(\hbar) - V(\hbar - \Delta\hbar)) \cdot \rho_0 \cdot g = \rho_0 \cdot g \frac{dV}{d\hbar} \cdot \Delta\hbar$ $F_A' = -K \cdot \Delta\hbar$ $K = -\rho_0 \cdot g \frac{dV}{d\hbar}$ $\frac{dV}{d\hbar} = -\pi \cdot \hbar \cdot (2r - \hbar)$ constanta de elasticitate $K = \rho_0 \cdot g \pi \cdot \hbar \cdot (2r - \hbar)$ masa pepenelui $M = \frac{4\pi}{3} r^3 \cdot \rho$ pulsția micilor oscilații $\begin{cases} \omega = \sqrt{\frac{K}{M}} \\ \omega = \sqrt{\frac{3}{4} \cdot \frac{\rho_0}{\rho} \cdot \frac{g}{r} \cdot \left[\frac{\hbar}{r} \left(2 - \frac{\hbar}{r} \right) \right]} \end{cases}$	0,3p 0,2p 0,1p 0,1p 0,1p 0,1p 0,1p 0,2p	1,2p
4c.	Pentru: ecuația micilor oscilații $\frac{d^2}{dt^2}(\Delta\hbar) + \omega^2 \cdot \Delta\hbar = 0$	0,4p	0,4p
4d.	Pentru: $\omega = 6,33 \text{ rad / s}$ $\begin{cases} T = \frac{2\pi}{\omega} \\ T \cong 1 \text{ s} \end{cases}$ intervalul de timp în care pepenele efectuează 20 de oscilații $t \cong 20 \text{ s}$	0,2p 0,1p 0,1p	0,4p
TOTAL Problema I			10p

© Barem de evaluare și de notare propus de:

Delia DAVIDESCU – Centrul Național de Evaluare și Examinare – MEETS București
Adrian DAFINEI – Facultatea de Fizică – Universitatea București